

ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՂ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ ԿԳՄՍՆ «ՄԱՐՏՈՒՆՈՒ Տ. ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԱՎԱԳ ԴՊՐՈՑ» ՊՈԱԿ/ ՎԿ

ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ
ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԹԵՄԱ՝

ՏՆԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ՝ ՈՐՊԵՍ ԻՆՔՆՈՒՐՈՒՅՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ
ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԶԱՐԳԱՅՆԵԼՈՒ ՄԻՋՈՑ

ԱՆՑԿԱՑՄԱՆ ՎԱՅՐ՝ ՄԱՐՏՈՒՆՈՒ Տ. ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԱՎԱԳ ԴՊՐՈՑ

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ՝ ՀԱՍՄԻԿ ԲԵՅԲՈՒԹՅԱՆ

ՈՒՍՈՒՑԻՉ՝

ՍԵՐԳԵՅ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

ԴՊՐՈՑ՝

ՀՀ ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ ԾՈՎԻՆԱՐ ԳՅՈՒՂԻ ԱՐԾՐՈՒՆ
ԽԱԶԱՏՐՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ԴՊՐՈՑ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ.....	2
2. ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ.....	3
3. ԻՄ ԿՈՂՄԻՑ ԸՆՏՐՎԱԾ ՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ ԵՎ ԴՐԱ ԼՈՒԾՄԱՆ ՈՒՂԻՆԵՐԻ ԿԱՐՃ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ.....	5
4. ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻՆ ՀԱՆՁՆԱՐԱՐՎՈՂ ՏՆԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ, ԴՐԱՆՑ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ.....	6
5. ՏԱՐԲԵՐԱԿՎԱԾ ՏՆԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՀԱՆՁՆԱՐԱՐՄԱՆ ԱՂՅՈՒՍԱԿ.....	9
6. ՕՐՎԱ ԴԱՍԻ ՊԼԱՆ/1/ ԵՎ ԴԱՍԻ ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ.....	13
7. ՕՐՎԱ ԴԱՍԻ ՊԼԱՆ/2/ ԵՎ ԴԱՍԻ ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ.....	18
8. ՏԱՆԸ՝ ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ՏՆԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՏԵԽՆԻԿԱՆ ԵՎ ՏՆԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ.....	23
9. ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՍՏ ԱՍՓՈՓՈՒՄ.....	26
10. ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ.....	27

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Ցանկացած նյութ ուսումնասիրելիս ուսուցման ընթացքը սկսվում է դասարանում, շարունակվում է տանը և իր ավարտին հասնում դարձյալ դասարանում: Ընդ որում՝ սկզբում կատարվում է նյութի նախապատրաստումը, ընթերցումն ու ըմբռնումը, ինչը, իհարկե, կատարվում է տարբեր միջոցների, մեթոդների ու եղանակների միջոցով, այնուհետև՝ հետագա մշակումը/դա հիմնականում հենց տանը կատարվող աշխատանքն է/, ապա՝ վերաբաժանումը:

Ուսումնական նյութի հիմնական յուրացումը կատարվում է դասապրոցեսի ընթացքում, դասարանում, որովհետև դասի ընթացքում՝ նոր նյութի հաղորդման ժամանակ են տրվում նոր գիտելիքները, ունակություններն ու հմտությունները: Սակայն աշակերտների կողմից նյութի մշակման ընթացքը դրանով չպետք է վերջանա, որովհետև փորձը ցույց է տալիս, որ եթե աշակերտը տանը չի բացում դասագիրքը, նորից չի նայում դասարանում անցած թեման, չի փորձում վարժությունների միջոցով վերախմաստավորել դպրոցում անցած նյութը, նա շատ արագ կարող է ամեն ինչ մոռանալ և հաջորդ դասին հանդես գալ որպես պասիվ դիտորդ:

Այդ իսկ պատճառով, նոր ձեռք բերված գիտելիքների, ունակությունների ու հմտությունների հաստատուն յուրացման համար կազմակերպվում է նաև տնային աշխատանք: Այդ աշխատանքը հաջորդում է դասարանային աշխատանքին և պայմանավորվում է նրանով: Այսինքն՝ երկուսը միասին կազմում են միևնույն շղթայի տարբեր օղակները: Տնային ու դասարանային աշխատանքները շարունակում, լրացնում ու ամբողջացնում են միմյանց:

Տնային աշխատանքների օգնությամբ աշակերտը վերախմաստավորում է նյութը, սովորում վարժ կարդալ, վերապատմել կարդացածը, կատարել բառային տարբեր աշխատանքներ, նա կարող է իր համար անհասկանալի բառերը դուրս գրել ու բացատրել բառարանի օգնությամբ, կատարել բազմաթիվ քերականական վարժություններ ու հմտանալ լեզվի քերականության մեջ, ինչպես նաև հմուտ ուսուցչի ու նրա հանձնարարած բազում հետաքրքիր ու զարգացնող առաջադրանքների միջոցով զարգացնել տարբեր կարողություններ, ձեռք բերել գեղագիտական ճաշակ, ըստ թեմաների՝ խորացնել գիտելիքներն ու հմտությունները տարբեր ասպարեզներում, մի խոսքով՝ զարգացնում է

ինքնություն աշխատանքի կարողությունները: Տնային աշխատանքներ կատարելու արդյունքում երեխաները վարժվում ու հմտանում են արտահայտիչ ու ճիշտ շեշտադրմամբ կարդալուն, գրում են շարադրություններ, կատարում տարբեր վարժություններ, գրառումներ: Այս ամենը կատարվում է սեփական ջանքերով, իսկ այդ ընթացքում նրանք ձեռք են բերում ինքնություն աշխատելու ունակություններ ու հմտություններ: Բացի դրանից՝ տնային աշխատանքներ կատարելու ընթացքում, ինչպես նշում է Ջուհարյանը՝ նրանք ձեռք են բերում մարդկային մի շարք լավագույն հատկություններ՝ ջանասիրություն, տոկունություն, համառություն, ինչպես նաև ինքնություն մտածելու, դատելու, համարձակ գործելու, որոնումներ կատարելու, խոչընդոտներ հաղթահարելու ունակություններ: Կարճ ասած՝ աշակերտների ինքնությունությունն ու նախաձեռնողականությունը հանդես է գալիս նրանց տնային աշխատանքի ընթացքում:

Աշակերտների կողմից ինքնությունության ցուցաբերումը ոչ միայն խրախուսելի է, այլ անհրաժեշտ ու ցանկալի որակական հատկանիշ է, ինչը ուսուցիչը նրանց մոտ պետք է զարգացնի ուսումնական ամբողջ պրոցեսի ընթացքում: Ուսումնական գործընթացում ինքնությունության ցուցաբերումը ենթադրում է, որ շրջանավարտները հետագայում կարող են ցուցաբերել համապատասխան կարողունակություններ, ինքնություն գտնել իրենց անհրաժեշտ ինֆորմացիան, այն վերլուծել, հասկանալ իմաստը, առանձնացնել այն, ինչ հատկապես կարևոր է իրենց համար: Իսկ ինքնություն գործունեության խթանումը հնարավոր ու իրագործելի է հատկապես տնային աշխատանքների միջոցով: Տնային աշխատանքը սովորողների մեջ զարգացնում է ինքնություն կերպով սովորելու հատկություններ, իսկ Չ. Դարվինը ինքնակրթության մասին ասել է «Ես կարծում եմ, որ բոլոր քիչ թե շատ արժեքավոր բաները ես սովորել եմ ինքնակրթության միջոցով: Ես նախաձեռնում եմ ուսումնասիրել տնային աշխատանքը ընդհանրապես՝ իր դրսևորման տարբեր ձևերով ու տեսակներով ու պարզել, թե կոնկրետ ինչպես է այն ազդում անձի որակական հատկանիշների զարգացման վրա: Կներառեմ նաև տնային աշխատանքների ստուգման ու գնահատման ձևերը՝ որպես հաջորդ ամենակարևոր օղակ, որովհետև սովորաբար աշակերտները չեն կատարում տնային հանձնարարությունները, եթե զիտեն, որ դրանք ուսուցչի կողմից չեն ստուգվելու կամ պատշաճ գնահատականի չեն արժանանալու:

Հրավեր անկողին

ԻՄ ԿՈՂՄԻՑ ԸՆՏՐՎԱԾ ՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ ԵՎ ԴՐԱ ԼՈՒԾՄԱՆ ՈՒՂԻՆԵՐԻ ԿԱՐՃ
ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ինչպես արդեն ասվել է, տնային աշխատանքների դերը շատ կարևոր է ուսումնական գործընթացում: Բայց դա դեռևս չի նշանակում, որ յուրաքանչյուր ուսուցիչ կարող է դասաժամի վերջին րոպեին որևէ վարժության համար նշել և պահանջել, որ դա տանը կատարեն: Ուսուցչի կողմից հանձնարարվող յուրաքանչյուր առաջադրանք պետք է լինի պատճառաբանված, կշռադատված, ուսուցիչը պետք է հստակ հասկանա, թե ինչ նպատակով է ընտրում կոնկրետ այդ առաջադրանքը, և ոչ թե մյուսը, աշակերտների որ կարողունակություններն է նպատակադրվել զարգացնել այդ առաջադրանքի միջոցով, ինչպիսի աշխատանք է ակնկալում երեխաներից, պետք է նաև հստակ պատկերացում ունենա աշխատանքի կատարման ժամկետների վերաբերյալ ու հաշվի առնի մեկ հանգամանք ևս՝ եթե որոշ աշակերտներ իրենց տնային հանձնարարությունը կատարում են, օրինակ, 15 րոպեում, ապա մի քանի թույլ աշակերտներ էլ այդ նույն աշխատանքի համար ստիպված են ծախսել մեկուկես ժամ: Դա արդեն շատ հոգնեցուցիչ կլինի նրանց համար և հետևանքը կլինի այն, որ կիսատ կթողնեն առաջադրանքի կատարումը, իսկ հաջորդ ժամին արդեն կներկայանան իրենցից դժգոհ և առարկայի նկատմամբ տհաճության զգացումով: Այսպիսի խնդրից խուսափելու նպատակով պետք է հանձնարարել տարբերակված առաջադրանքներ:

Այսպիսով՝ իմ խնդիրն է՝ ուսումնասիրել տնային աշխատանքը՝ որպես ինքնուրույն աշխատանքի կարողությունները զարգացնելու միջոց: Ես դա կատարելու եմ իմ դասավանդած 7-րդ դասարանի աշակերտների միջոցով: Խնդիրը համակողմանիորեն կուսումնասիրեմ, կպարզեմ տնային աշխատանքների տեսակները, կորոշեմ, թե կոնկրետ այդ դասարանում դրանցից որոնք կարելի է կիրառել ցանկալի արդյունք ակնկալելու համար, կկազմեմ աղյուսակ, որտեղ ցույց կտամ, թե յուրաքանչյուր թեմա անցնելիս ինչպիսի տնային աշխատանք եմ նախատեսում և ինչ նպատակ եմ իրագործելու այդ աշխատանքի կատարման արդյունքում: Կարծում եմ, որ տնային աշխատանքը շատ ավելի արդյունավետ կլինի, եթե այն հանձնարարվի տարբերակված առաջադրանքների մեթոդով: Դրա մասին առավել մանրամասն կխոսվի ընթացքում:

ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ

Իմ ուսումնասիրած զրբերի ու հողվածների հեղինակների մոտ հանդիպեցի տնային աշխատանքի տարբեր տեսակավորումներ, որոնք կատարված էին տարբեր նկատառումներով: Ես առանձնացրել եմ դրանցից միայն նրանք, որոնք կիրառում եմ իմ պրակտիկայում և որոնք ունեն կողմնորոշիչ, ուղղորդող դեր ու կոնկրետ նպատակ:

Օրինակ ըստ Ջուհարյանի՝ տնային աշխատանքները կարելի է բաժանել երկու խմբերի՝ հիմնական և լրացուցիչ:

Հիմնական առաջադրանքները, որոնք լինում են բանավոր, գրավոր և գրաֆիկական, վերաբերում են ծրագրով ու դասագրքով նախատեսված նյութերին:

Լրացուցիչ առաջադրանքները, որոնք դարձյալ լինում են բանավոր, գրավոր և գրաֆիկական, հանձնարարում է ուսուցիչը՝ ըստ անհրաժեշտության, երբ նկատում է, որ աշակերտների մոտ կա հետաքրքրվածություն տվյալ թեմայի վերաբերյալ, կամ՝ աշակերտը դասընկերների համեմատությամբ ավելի զարգացած է ու բանիմաց և նրան անհրաժեշտ է նյութի վերաբերյալ իմանալ ավելին: Կամ ուսուցիչը գտնում է, որ սովորողների մոտ ըստ թեմայի պետք է զարգացնել որևէ կարողունակություն կամ իրականացնել ուսուցման հետ կապված որևէ նպատակ, բայց դասագրքի առաջադրանքները չեն նպաստում դրան:

Ժամանակակից դպրոցում օգտագործվում են տնային աշխատանքի հետևյալ տեսակները.

- 1) անհատական
- 2) խմբային
- 3) ստեղծագործական
- 4) տարբերակված
- 5) մեկ ամբողջ դասարանի համար

Անհատական: Անհատական տնային աշխատանքը սովորաբար հանձնարարվում է դասարանի առանձին սովորողներին: Այս դեպքում նախապես պատրաստած առաջադրանքը պետք է անհատապես հանձնել աշակերտին: Անհատական առաջադրանքի հանձնարարման դրական կողմն այն է, որ գրեթե բացառվում է արտագրելու հնարավորությունը, բայց այդպիսի առաջադրանքի ստուգումը երկար ժամանակ է պահանջում: Բացի այդ՝ մյուս սովորողների համար դա չի կարող լինել օգտակար, որովհետև մյուսները դեռ չեն հասկանում առաջադրանքի էությունը: Միակ ելքը այն է, որ տետրերը հավաքվեն ու ստուգվեն հետագայում, բայց այդ դեպքում, մինչև ուսուցիչը կհասցնի ստուգել առաջադրանքի կատարումը և հաջորդ դասաժամին տետրը տալ աշակերտին, աշակերտը անցնում է ուրիշ առաջադրանքի կատարման և նվազում է նախկին առաջադրանքի վերաբերյալ հետաքրքրասիրությունը:

Խմբային: Խմբային տնային աշխատանքների դեպքում մի խումբ աշակերտներ կատարում են առաջադրանք, որը կազմում է ընդհանուր դասի առաջադրանքի մի մասը: Օրինակ «Дорога в небо» դասը անցնելիս, որը պատմում է առաջին ինքնաթիռի ստեղծման պատմությունը, կարելի է խմբային առաջադրանք հանձնարարել հետևյալ բովանդակությամբ՝ խմբերի անդամներից մեկը գտնում է առաջին օդապարիկի վերաբերյալ նյութեր /մի քանի նախադասություն/, երկրորդը՝ առաջին տիեզերանավի վերաբերյալ նյութեր, խմբի երրորդ անդամը գրում է ստացված նյութի համար նախաբան, չորրորդը՝ եզրափակիչ մաս: Դասարանում տնային աշխատանքը ստուգելիս նրանք պետք է միայն ճիշտ հերթականությամբ կարդան իրենց հատվածները և ամբողջացնեն առաջադրանքը:

Ստեղծագործական: Մեր առարկայի դեպքում խոսքը վերաբերում է հատկապես շարադրություններին, փոքր բանաստեղծություններին, երբեմն կարելի է հանձնարարել նկարել, բայց՝ աշակերտը հստակ պետք է հասկանա մի կարևոր բան՝ որ նկարչության դասաժամին նկարելը մի նպատակ է հետապնդում, իսկ ռուսերենի ժամին նկարելու նպատակը միանգամայն այլ է: Դա կարևոր է նրա համար, որ աշակերտը ոչ թե սոսկ նկարի, այլ՝ նկարելու ընթացքում մի քանի անգամ կարդա նյութը, ուշադրություն դարձնի, օրինակ, բնությունը նկարագրող հատվածներին, հերոսների էմոցիաներին, փորձի պատկերել հենց դրանք:

Մեկ ամբողջ դասարանի համար: Սա տնային աշխատանքի ամենատարածված տեսակն է: Նման առաջադրանքների անընդհատ օգտագործումը, ինչպես նշում է Աննա Պետրոսյանը իր գրքում, չի հանգեցնում աշակերտների ստեղծագործական ունակությունների զարգացմանը, այնուհանդերձ չպետք է շտապել դրանք դուրս մղել մանկավարժական գործիքների զինանոցից, քանի որ տնային աշխատանքի այս տեսակը ունի բազմաթիվ դրական կողմեր:

Դրական կողմերից է այն, որ առաջադրանքի մանրամասն բացատրման համար բավականին շատ ժամանակ ենք ունենում՝ համեմատած այն դեպքերին հետ, երբ յուրաքանչյուր խմբի կամ աշակերտի պետք է հանձնարարել առանձին առաջադրանքներ: Առաջադրանքի ստուգումը նույնպես այս դեպքում հեշտ է և ոչ ժամանակատար, որովհետև պարզապես կարելի է հանձնարարել, որ հերթով յուրաքանչյուր աշակերտ կարդա իր նախադասությունը, ասենք, հերթական բառով: Այս դեպքում բոլոր աշակերտները լսում են, միմյանց սխալները ուղղում, եթե պարզվում է, որ հերթական աշակերտը իր նախադասությունը սխալ է գրել, անմիջապես առաջարկում են իրենց ճիշտ կազմած օրինակը:

Տարբերակված: Սա տնային աշխատանքի այն տեսակն է, որ որը կարող է նախատեսված լինել ինչպես ուժեղ, այնպես էլ թույլ աշակերտների համար: Այս դեպքում առաջադրանքները բոլորի համար նույնն են բովանդակությամբ, բայց տարբերվում են կատարման եղանակով: Դրանք կարող են լինել այնպիսի առաջադրանքներ, որոնք ներառում են մի քանի տարբերակ՝ դրանցից որևէ մեկն ընտրելու իրավունքով: Ներքևում ներկայացնելու են աղյուսակ, որտեղ իմ ասածները տեղայնացրել են և փորձել են բացատրել՝ ըստ 7-րդ դասարանի դասագրքի դասերի ու առաջադրանքների: Ես որոշել եմ ներկայացնել դասապլաններ, որտեղ տնային առաջադրանքները տրվելու են հենց այս տարբերակված սկզբունքով: Ընտրել եմ տնային աշխատանքի հանձնարարման հենց այս մեթոդը, որովհետև կարծում եմ, որ ամենադժվար, միաժամանակ նաև ամենաարդյունավետ ու հետաքրքիր տարբերակը հենց սա է և լրացուցիչ ուսումնասիրության կարիք ունի՝ նախքան պրակտիկայում հաջող կիրառություն գտնելը: Հաջորդ էջում ներկայացնում եմ իմ կազմած աղյուսակը, որտեղ մանրամասն ներկայացնում եմ, թե տվյալ թեմայի վերաբերյալ ինչպիսի տնային աշխատանք է պետք

հանձնարարել՝ ըստ աշակերտների, ընդունակությունների: Աղյուսակի ձախ մասում տրված է թեման, նկարագրված են առաջադրանքները և դրանց տարբերակումը՝ ըստ սովորողների ցուցաբերած ընդունակությունների: Աջ մասում տրված է վերլուծություն այն մասին, թե ինչ նպատակներ են դրվել և ինչպիսի վերջնարդյունքներ են ակնկալվում տվյալ առաջադրանքից:

ՏԱՐԲԵՐԱԿՎԱԾ ՏՆԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՀԱՆՁՆԱԴԱՐՄԱՆ ԱՂՅՈՒՍԱԿ

ԹԵՄԱՆ, ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔԸ, ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔԻ ՀԱՆՁՆԱԴԱՐՄԱՆ ԱՄՍԱԹԻՎԸ	ՆՊԱՏԱԿ
18.10.22թ. 1. «Белая ворона». «Родительный падеж имен существительных».	
1-ին մակարդակ-կարդալ դասը, պատմել՝ առանձնացնելով գլխավոր մտքերը: Տնային աշխատանք. պատմել երկու սպիտակ ագռավների մասին և բնութագրել նրանց: Տրված բառերը դնել սեռական հոլովով և գործածել նախադասությունների մեջ:	Հասկանալ դասի բովանդակությունը Հասկանալ դասի գաղափարական ասելիքը Սովորել դասի բառերը ամբողջությամբ Կարողանալ վերարտադրել տեքստը Կարողանալ կատարել քերականական առաջադրանքները Սովորել լինել երկրորդ հերոսի նման հպարտ, ճշմարտախոս և ազնիվ
2-րդ մակարդակ-կարդալ դասը, կազմել պլան և հարցադրումներ: Տնային աշխատանք. պատմել երկրորդ սպիտակ ագռավի մասին և բնութագրել նրան: սեռական հոլովով դրված բառերը գործածել նախադասությունների մեջ:	Հասկանալ դասի բովանդակությունը Հասկանալ դասի գաղափարական ասելիքը Սովորել դասի բառերը որքան հնարավոր է Կարողանալ վերարտադրել տեքստի

	որոշակի հատվածը Կարողանալ կատարել որոշակի քերականական առաջադրանքները Սովորել լինել երկրորդ հերոսի նման հպարտ, ճշմարտախոս և ազնիվ
3-րդ մակարդակ-կարդալ դասը, տալ նյութի համառոտ բնութագրությունը, արտահայտել սեփական դիրքորոշումը: Դասը կազմված է սպիտակ ագռավի մասին երկու տարբեր մասերից՝ տատիկի պատմությունը և պապիկի պատմությունը: Կարելի է նաև այս մակարդակի աշակերտներին հանձնարարել սովորել միայն տատիկի պատմությունը, որովհետև այն ավելի պարզունակ է և բառապաշարային տեսակետից ավելի մատչելի: Տնային աշխատանք. պատմել առաջին սպիտակ ագռավի մասին և բնութագրել նրան: Նախադասությունները արտագրել և ընդգծել սեռական հոլովով դրված բառերը:	Հասկանալ դասի բովանդակությունը Հասկանալ դասի գաղափարական ասելիքը Սովորել դասի բառերը որոշակի կերպով Կարողանալ վերարտադրել տեքստի ամենապարզ հատվածը Կարողանալ կատարել որոշակի քերականական առաջադրանքները Սովորել լինել երկրորդ հերոսի նման հպարտ, ճշմարտախոս և ազնիվ
20.10.22թ.2. «Дедушкин характер».	
1-ին մակարդակ- կարդալ դասը, պատմել առանձնացնելով գլխավոր մտքերը: Տնային աշխատանք. բացատրել 4-րդ, 5-րդ, 6-րդ, 7-րդ վարժությունները, դասարանում կատարել բանավոր: Տանը յուրաքանչյուրը ազատ է ընտրել դրանցից մեկը՝ ըստ իր ընդունակությունների, ենթադրվում է, որ լավ սովորողները կատարելու են բոլոր չորս վարժությունները:	Հասկանալ դասի բովանդակությունը Հասկանալ դասի գաղափարական ասելիքը Սովորել դասի բառերը ամբողջությամբ Կարողանալ վերարտադրել տեքստը Կարողանալ կատարել քերականական առաջադրանքները Սովորել լինել ստեղծագործության հերոսի՝ փոքրիկ Անդրեյի նման՝ ամեն գնով

	հասնել ցանկալի արդյունքի, ցուցաբերել տոկունություն, բնավորության կամային որակական հատկանիշներ:
2-րդ մակարդակ-կարդալ դասը, կազմել պլան և հարցադրումներ: Տանը յուրաքանչյուրը ազատ է ընտրել 4-րդ, 5-րդ, 6-րդ և 7-րդ վարժություններից որևէ մեկը՝ իր ընդունակություններին համապատասխան:	Հասկանալ դասի բովանդակությունը Հասկանալ դասի գաղափարական ասելիքը Սովորել դասի բառերը որքան որ հնարավոր՝ Կարողանալ կազմել դասի պլան և հարցադրումներ Կարողանալ կատարել քերականական առաջադրանքները Սովորել լինել ստեղծագործության հերոսի՝ փոքրիկ Անդրեյի նման՝ ամեն գնով հասնել ցանկալի արդյունքի, ցուցաբերել տոկունություն, բնավորության կամային որակական հատկանիշներ:
3-րդ մակարդակ-կարդալ դասը, տալ նյութի համառոտ բնութագրությունը, արտահայտել սեփական դիրքորոշումը: Տանը յուրաքանչյուրը ազատ է ընտրել 4-րդ, 5-րդ, 6-րդ և 7-րդ վարժություններից որևէ մեկը՝ իր ընդունակություններին համապատասխան:	Հասկանալ դասի բովանդակությունը Հասկանալ դասի գաղափարական ասելիքը Սովորել դասի բառերը որոշակի կերպով Կարողանալ շատ համառոտ ներկայացնել բովանդակությունը Կարողանալ կատարել որոշակի քերականական առաջադրանքները Սովորել լինել ստեղծագործության հերոսի՝ փոքրիկ Անդրեյի նման՝ ամեն գնով հասնել ցանկալի արդյունքի, ցուցաբերել տոկունություն, բնավորության կամային

	որակական հատկանիշներ:
21.10.22թ.3. «Счастливые часы».	
1-ին մակարդակ- կարդալ դասը,պատմել առանձնացնելով գլխավոր մտքերը: Տնային աշխատանք. վարժ. 7	Հասկանալ դասի բովանդակությունը Հասկանալ դասի գաղափարական ասելիքը Սովորել դասի բառերը ամբողջությամբ Կարողանալ վերարտադրել տեքստը Կարողանալ կատարել քերականական առաջադրանքները Սովորել մարդկային ևս մեկ կարևոր ու լավ հատկանիշի՝ խղճի մասին: Սովորել, որ բավական չէ այն, որ մարդ ապրում է՝ ուրիշին չվնասելով, մարդ պետք է ունենա մարդկային խիղճ և վարվի խղճի թելադրանքով:
2-րդ մակարդակ-կարդալ դասը,կազմել պլան և հարցադրումներ: Տնային աշխատանք. վարժ. 6	Հասկանալ դասի բովանդակությունը Հասկանալ դասի գաղափարական ասելիքը Սովորել դասի բառերը որքան որ հնարավոր՝ Կարողանալ կազմել դասի պլան և հարցադրումներ Կարողանալ կատարել քերականական առաջադրանքներ Սովորել, որ բավական չէ այն, որ մարդ ապրում է՝ ուրիշին չվնասելով, մարդ պետք է ունենա մարդկային խիղճ և վարվի խղճի թելադրանքով:

3-րդ մակարդակ-կարդալ դասը,տալ նյութի համառոտ բնութագրությունը,արտահայտել սեփական դիրքորոշումը: Տևային աշխատանք. վարժ. 5	Հասկանալ դասի բովանդակությունը Հասկանալ դասի գաղափարական ասելիքը Սովորել դասի բառերը որոշակի կերպով Կարողանալ շատ համառոտ ներկայացնել բովանդակությունը Կարողանալ կատարել որոշակի քերականական առաջադրանքները Սովորել, որ բավական չէ այն, որ մարդ ապրում է՝ ուրիշին չվնասելով, մարդ պետք է ունենա մարդկային խիղճ և վարվի խղճի թելադրանքով:
--	---

ՕՐՎԱ ԴԱՍԻ ԹԵՄԱՏԻԿ ՊԼԱՆԱՎՈՐՈՒՄ/1/

ԱՄՍԱԹԻՎ
18.10.2022թ.
ԴԱՍԱՐԱՆ
7-րդ դասարան
ՈՒՍՈՒՑԻՉ
Սերգեյ Մանուկյան
ԱՌԱՐԿԱ
Ռուսաց լեզու
ԹԵՄԱ
«Белая ворона» . «Родительный падеж имен существительных».
ԽԱԶՎՈՂ ԿԱՄ ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
Պատճառ և հետևանք
ՄԻՋԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԿԱՊԵՐ
Հայոց լեզու
ԿԱՐՈՂՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Սովորել սովորելու կարողունակություն
Լեզավական գրագիտություն և կարողունակություն
ՆՊԱՏԱԿՆԵՐ
1-ին մակարդակ-Հասկանալ դասի բովանդակությունը Հասկանալ դասի գաղափարական ասելիքը Սովորել դասի բառերը ամբողջությամբ Կարողանալ վերարտադրել տեքստը Կարողանալ կատարել քերականական առաջադրանքները Սովորել լինել երկրորդ հերոսի նման հպարտ, ճշմարտախոս և ազնիվ
2-րդ մակարդակ-Հասկանալ դասի բովանդակությունը Հասկանալ դասի գաղափարական ասելիքը Սովորել դասի բառերը որքան հնարավոր է Կարողանալ վերարտադրել տեքստի որոշակի հատվածը Կարողանալ կատարել որոշակի քերականական առաջադրանքները Սովորել լինել երկրորդ հերոսի նման հպարտ, ճշմարտախոս և ազնիվ
3-րդ մակարդակ-Հասկանալ դասի բովանդակությունը Հասկանալ դասի գաղափարական ասելիքը Սովորել դասի բառերը որոշակի կերպով Կարողանալ վերարտադրել տեքստի ամենապարզ հատվածը Կարողանալ կատարել որոշակի քերականական առաջադրանքները Սովորել լինել երկրորդ հերոսի նման հպարտ, ճշմարտախոս և ազնիվ
ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ
Տեքստից վերցնել առավելագույնը՝ բոլոր իմաստներով, հասկանալ որքան հնարավոր է՝ լավ, որպեսզի տնային աշխատանքը հնարավորինս հեշտ ստացվի և քիչ ժամանակ պահանջի:
ԿԻՐԱՌՎՈՂ ՄԵԹՈԴՆԵՐ
Տարբերակված ուսուցման մեթոդ
ԽԻԿ մեթոդ
Արտահայտիչ ընթերցանության մեթոդ
ԸՆԹԱՑՔԸ

Դասը պետք է սկսել նախապատրաստական մասով: Դա նշանակում է հաճախման ստուգում, ընդհանուր կարգապահության ստուգում, գրենական անհրաժեշտ պիտույքների առկայության ստուգում: Այնուհետև հաջորդում է խթանման փուլը, որի ժամանակ սովորողներին պետք է հունի մեջ գցենք ու նախապատրաստենք դժվար, բայց հետաքրքիր նոր նյութին: Խթանման փուլը կարելի է անցկացնել հենց անցած ժամին հանձնարարված տնային աշխատանքի ստուգումով:

Այնուհետև պետք է սկսել իմաստի ընկալման փուլը, այն է՝ արտահայտիչ ընթերցանության մեթոդով ընթերցել նոր դասը, բացատրել, թարգմանել:

Կշռադատման փուլում դասի ընկալման ստուգումը պետք է կազմակերպել հարցերի միջոցով: 51-րդ էջի 3-րդ վարժության հարցերով հնարավոր է ամփոփել:

Դասի մնացած հատվածում ուսուցիչը պետք է հասցնի քերականական նյութի վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդել և դասարանում կազմակերպել վարժությունների արագ գրավոր կատարում: Մնացած ժամանակը կհատկացվի տնային աշխատանքի հանձնարարմանն ու անդրադարձին:

ԺԱՄԱՆԱԿ

Նախապատրաստական մաս-5ր

Խթանման փուլ/տնային աշխատանքի ստուգում/-10ր

Իմաստի ընկալման փուլ՝ նոր դասի վերաբերյալ աշխատանք-15ր

Յուրացման ստուգում հարցերի միջոցով-5ր

Քերականական վարժությունների կատարում-6ր

Տնային աշխատանքի հանձնարարում-2ր

Անդրադարձ-2ր

ՏՆԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՀԱՆՁՆԱԴԱՐԱՐՈՒՄ

Մեր հետազոտական աշխատանքի նպատակը հենց տնային աշխատանքի ուսումնասիրումն է, այդ իսկ պատճառով տնային աշխատանքի հանձնարարմանը կանդրադառնամ քիչ ավելի հանգամանորեն: Նախ փոքր-ինչ չի գոհացնում այն հանգամանքը, որ տնային աշխատանքի հանձնարարման համար քիչ ժամանակ է մնում: Բայց օգնության է գալիս այն իրողությունը, որ հմուտ ուսուցիչը դասի ամբողջ ընթացքը վարում է հենց այն բանի գիտակցումով, որ երեխային նախապատրաստում է տանը՝ ինքնուրույն կատարելիք աշխատանքին: Դրան են ուղղված բոլոր ջանքերը՝

և՛ դասի հանգամանորեն վերլուծելն ու բացատրելը, և՛ քերականական նյութի ուսումնասիրությունն ու վարժությունների բանավոր ու գրավոր կատարումները, հետևաբար աշակերտները արդեն կհասկանան շատ արագ, թե ինչ է պահանջվում իրենցից:

Կա մի հետաքրքիր դիտողություն ևս՝ երեխաները սովորություն ունեն դասի վերջում հարցնել, թե որն է տնային աշխատանքը, բայց պարտադիր չէ, որ ուսուցիչը հենց դասի վերջում տնային աշխատանք հանձնարարի: Ընթացքում շատ հաճախ դասապրոցեսի տրամաբանությունը հուշում է, որ տնային աշխատանք հանձնարարելու պահին է, որովհետև թեման գնում է դրան: Ինչևէ, ես խնդիր եմ դրել կազմել դասապլանների օրինակներ, որոնցում տնային աշխատանքները պետք է հանձնարարվեն տարբերակված՝ ըստ սովորողների ընդունակությունների:

1-ին մակարդակ-կարդալ դասը, պատմել՝ առանձնացնելով գլխավոր մտքերը: Տնային աշխատանք. պատմել երկու սպիտակ ագռավների մասին և բնութագրել նրանց: Տրված բառերը դնել սեռական հոլովով և գործածել նախադասությունների մեջ:

2-րդ մակարդակ-կարդալ դասը, կազմել պլան և հարցադրումներ: Տնային աշխատանք. պատմել երկրորդ սպիտակ ագռավի մասին և բնութագրել նրան: Սեռական հոլովով դրված բառերը գործածել նախադասությունների մեջ:

3-րդ մակարդակ- կարդալ դասը, տալ նյութի համառոտ բնութագրությունը, արտահայտել սեփական դիրքորոշումը: Դասը կազմված է սպիտակ ագռավի մասին երկու տարբեր մասերից՝ տատիկի պատմությունը և պապիկի պատմությունը: Կարելի է նաև այս մակարդակի աշակերտներին հանձնարարել սովորել միայն տատիկի պատմությունը, որովհետև այն ավելի պարզունակ է և բառապաշարային տեսակետից ավելի մատչելի: Տնային աշխատանք. պատմել առաջին սպիտակ ագռավի մասին և բնութագրել նրան: Նախադասությունները արտագրել և ընդգծել սեռական հոլովով դրված բառերը:

Քերականական առաջադրանքների համար աշակերտները ստանալու են նախապես

պատրաստած թերթիկներ, որոնց վրա գրված է անհրաժեշտ ամեն ինչ:

Մեկ դիտարկում ևս՝ հաճախ «տնային աշխատանք» ասելով մարդիկ պատկերացնում են միայն գրավոր վարժությունների կատարում, բայց դասի հետ կապված բանավոր տարվող աշխատանքները ևս պետք է համարել տնային աշխատանք:

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Անդրադարձը կատարվում է սովորական շատ հայտնի ձևով, ինչպես նկարագրված է մանկավարժական ցանկացած գրականության մեջ: Սովորողները գնահատում են իրենց արածը, սովորածը, ձեռքբերումները:

ԴԱՍԻ ԱՆԴՐԱԴԱՐՁԻ ՁԵՎԱԹՈՒՂԹ

Ի՞նչը լավ ստացվեց:	Երեխաները աշխատում էին համերաշխ: Բոլորը աշխատանք ունեին:
Ի՞նչն անակնկալի բերեց ինձ:	Ինձ համար անակնկալ էր, որ երեխաները արդեն գիտեին, թե ինչ է նշանակում «սպիտակ ագռավ» արտահայտությունը և բացատրեցին ինքնուրույն:
Ի՞նչը պլանավորածի պես չստացվեց:	Նոր դասի վերաբերյալ աշխատանքը մի փոքր երկար ժամանակ պահանջեց:
Ի՞նչը կփոխեի:	Նախապատրաստական մասին հատկացված ժամանակը գուցե հնարավոր էր քչացնել:
Ի՞նչ ստացան աշակերտները այս դասից:	Լավ հասկացան դասը, հասկացան, թե տանը ինչ են անելու, հետաքրքիր անցկացրին ժամանակը:
Հասա՞ր արդյոք վերջնարդյունքներին: Ինչպե՞ս դա իմացա	Վերջնարդյունքներին հասա: Վերջում տվեցի հարցեր և պատասխաններից հասկացա, որ ամեն ինչ հասկացել են:

Ի՞նչն էր այսօր իմ ուշադրության կենտրոնում: Դա աշխատե՞ց:	Իմ ուշադրության կենտրոնում այսօր տնային աշխատանքի հանձնարարման խնդիրն էր: Նրանք ասացին, որ հասկացել են և կկարողանան կատարել: Հաջորդ ժամին տնային աշխատանքները ստուգելու ընթացքում ավելի լավ կնկատեմ՝ արդյո՞ք դա այդպես է:
--	---

ՕՐՎԱ ԴԱՍԻ ԹԵՄԱՏԻԿ ՊԼԱՆԱՎՈՐՈՒՄ/2/

ԱՄՍԱԹԻՎ
20.10.2022թ.
ԴԱՍԱՐԱՆ
7-րդ դասարան
ՈՒՍՈՒՑԻՉ
Սերգեյ Մանուկյան
ԱՌԱՐԿԱ
Ռուսաց լեզու
ԹԵՄԱ
«Дедушкин характер».
ԽԱՉՎՈՂ ԿԱՄ ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ՀԱՄԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ
Անհատներ և հարաբերություններ
ՄԻՋԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԿԱՊԵՐ
Հայոց լեզու
ԿԱՐՈՂՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ
Սովորել սովորելու կարողունակություն
Լեզվական գրագիտություն և կարողունակություն
ՆՊԱՏԱԿՆԵՐ
1-ին մակարդակ-Հասկանալ դասի բովանդակությունը
Հասկանալ դասի գաղափարական ասելիքը

Սովորել դասի բառերը ամբողջությամբ

Կարողանալ վերարտադրել տեքստը

Կարողանալ կատարել քերականական առաջադրանքները

Սովորել լինել ստեղծագործության հերոսի՝ փոքրիկ Անդրեյի նման՝ ամեն գնով հասնել ցանկալի արդյունքի, ցուցաբերել տոկունություն, բնավորության կամային որակական հատկանիշներ:

2-րդ մակարդակ- Հասկանալ դասի բովանդակությունը

Հասկանալ դասի գաղափարական ասելիքը

Սովորել դասի բառերը որքան որ հնարավոր՝

Կարողանալ կազմել դասի պլան և հարցադրումներ

Կարողանալ կատարել քերականական առաջադրանքները

Սովորել լինել ստեղծագործության հերոսի՝ փոքրիկ Անդրեյի նման՝ ամեն գնով հասնել ցանկալի արդյունքի, ցուցաբերել տոկունություն, բնավորության կամային որակական հատկանիշներ:

3-րդ մակարդակ-Հասկանալ դասի բովանդակությունը

Հասկանալ դասի գաղափարական ասելիքը

Սովորել դասի բառերը որոշակի կերպով՝

Կարողանալ շատ համառոտ ներկայացնել բովանդակությունը

Կարողանալ կատարել որոշակի քերականական առաջադրանքները

Սովորել լինել ստեղծագործության հերոսի՝ փոքրիկ Անդրեյի նման՝ ամեն գնով հասնել ցանկալի արդյունքի, ցուցաբերել տոկունություն, բնավորության կամային որակական հատկանիշներ:

ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ

Տեքստից վերցնել առավելագույնը՝ բոլոր իմաստներով, հասկանալ որքան հնարավոր է՝ լավ, որպեսզի տնային աշխատանքը հնարավորինս հեշտ ստացվի և քիչ ժամանակ պահանջի, կարողանալ կարդալ տեքստը, հասկանալ բովանդակությունը, ըստ ունեցած բառապաշարի՝ վերապատմել:

ԿԻՐԱՌՎՈՂ ՄԵԹՈԴՆԵՐ

ԽԻԿ մեթոդ

Տարբերակված առաջադրանքների մեթոդ

Դասի խթանման փուլը, ինչպես սովորաբար, սկսվելու է փոքր կազմակերպչական մասով, այնուհետև հետևելու է տնային աշխատանքի ստուգումը: Թվում է, թե դա պետք է բավականին շատ ժամանակ պահանջի, բայց իրականում տնային աշխատանքները հնարավոր է շատ արագ ստուգել և բոլորի մոտ առաջացած հարցերին տալ սպառիչ պատասխաններ: Պարզապես սովորողները ժամանակի ընթացքում պետք է սովորեն տնային աշխատանքի ստուգման ձևին, մնացածը շատ արագ կազմակերպում են հենց իրենք: Պարզում ենք, թե ով է կատարել, օրինակ, առաջին մակարդակի վարժությունը: Կատարողները հերթով կարդում են մեկական նախադասություն, առանձնացնում տվյալ դեպքում սեռական հոլովով դրված բառը: Քանի որ տանը արդեն բավականաչափ ժամանակ ու ջանքեր են ծախսել առաջադրանքի կատարման վրա, սովորաբար սխալներ ու թերություններ շատ քիչ են լինում, դրանք էլ շատ արագ ուղղվում են անհամբեր աշակերտների կողմից: Ուսուցչին կմնա ամփոփել ու անդրադառնալ մյուս մակարդակի համար տրված առաջադրանքի ստուգմանը: Անդրադարձ կկատարվի նաև վերջին մակարդակին: Այստեղ բոլոր աշակերտները սովորաբար շատ ակտիվ են լինում և օգնում են գտնել ճիշտ պատասխանները: Հմուտ ուսուցչին միայն մնում է հետևել ընթացքին, հասկանալ յուրաքանչյուր աշակերտի իմացության չափը և հաշվի առնել ընդհանուր միավորային գնահատականը ձևավորելիս: Գնահատման մասին առանձին անդրադարձ կարվի այս աշխատանքի ավարտին:

Գրավոր տնային աշխատանքի ստուգումից հետո արդեն պետք է անցնել դասի յուրացման ստուգմանը: Չպետք է անընդհատ հարցնել լավ սովորող աշակերտներին: Առանց այդ էլ ընթացքում նրանց աշխատանքը հիմնականում երևում է, երբ, օրինակ, ուղղում են չիմացողների սխալները կամ լրացնում նրանց պատասխանները: Ավելի ճիշտ կլինի հարցադրումների շնորհիվ նախ լսել ու որոշել ընդհանուր դասարանի յուրացման մակարդակը, գնահատել որոշ արժանիներին, հետո հարցերի միջոցով կատարել վերջնական ամփոփում և անցնել հաջորդ դասին:

Ընդհանրապես դասապլաններում քիչ է կատարվում անդրադարձ արդեն անցած թեմաներին, բայց ես հաճած եմ առիթ ունեցել համոզվելու, որ անցածը չկրկնելու դեպքում շատ հաճախ այն մոռացվում է: Այդ անցանկալի իրողությունից խուսափելու նպատակով հաճախակի պետք է կազմակերպել կրկնողական խաղեր, երբ

մասնակիցները հերթով միմյանց հարցեր են տալիս անցած թեմաների վերաբերյալ: Դրանք լինում են հիմնականում քերականական հարցեր, ինչպես նաև անցած ստեղծագործություններից հարցեր, ես սովորաբար աշխատում եմ հարցերի բնույթը ուղղորդել դեպի գաղափարական բովանդակություն, այսինքն՝ խրախուսելի են այնպիսի հարցերը, որոնց պատասխանները զարգացնելու են աշակերտների արժեքային համակարգը, մղելու են նրանց ճիշտ, ազնիվ, հերոսական քայլերի ու արարքների:

Նոր դասը կարելի է անցնել սովորողների կողմից ինքնուրույն յուրացման տարբերակով: Սա իմաստի ընկալման փուլն է: Ուսուցիչը կարճ ու հստակ կներկայացնի դասի սյուժեն, կմեկնաբանի ասելիքը, հետո կհանձնարարի աշակերտներին կարդալ և ուսուցչի օգնությամբ թարգմանել դասը: Վերջում՝ կշռադատման փուլում, կկատարվի ամփոփում հարցերի միջոցով, կհանձնարարվի տնային աշխատանքը:

ԺԱՄԱՆԱԿ

Կազմակերպչական մաս-5 րոպե, տնային աշխատանքի ստուգում-10 րոպե, դասի բանավոր հարցում-10 րոպե, նոր դասի վերաբերյալ նախապատրաստական զրույց-5 րոպե, նոր դասի իմաստի ընկալում-10 րոպե, տնային աշխատանքի հանձնարարում-3 րոպե, անդրադարձ-2 րոպե:

ՏՆԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՀԱՆՁՆԱԴՐԱՐՈՒՄ

Տնային աշխատանքը հանձնարարվելու է դարձյալ ըստ մակարդակների: Վարժությունները տարբեր են, բացատրվելու են բոլորը: Այս անգամ կվարվենք հետևյալ կերպ. հնարավորություն կտանք աշակերտներին՝ իրենք ընտրեն, թե որ վարժությունն են ցանկանում կատարել տանը:

1-ին մակարդակ- կարդալ դասը, պատմել՝ առանձնացնելով գլխավոր մտքերը: Տնային աշխատանք. 4-րդ, 5-րդ, 6-րդ, 7-րդ վարժությունները, որոնք դասարանում կատարվել են բանավոր, հանձնարարել տանը կատարել գրավոր՝ ըստ ընտրության: Նման դեպքերում սովորաբար լավ սովորողները կատարում են բոլոր չորս վարժությունները:

2-րդ մակարդակ-կարդալ դասը, կազմել պլան և հարցադրումներ: Տանը յուրաքանչյուրը ազատ է ընտրել 4-րդ, 5-րդ, 6-րդ և 7-րդ վարժություններից որևէ մեկը՝ իր ընդունակություններին համապատասխան:

3-րդ մակարդակ- կարդալ դասը, տալ նյութի համառոտ բնութագրությունը, արտահայտել սեփական դիրքորոշումը: Տանը յուրաքանչյուրը ազատ է ընտրել 4-րդ, 5-րդ, 6-րդ և 7-րդ վարժություններից որևէ մեկը՝ իր ընդունակություններին համապատասխան:

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Անդրադարձը կատարվում է սովորական, շատ հայտնի ձևով, ինչպես նկարագրված է մանկավարժական ցանկացած գրականության մեջ: Սովորողները գնահատում են իրենց արածը, սովորածը, ձեռք բերումները:

ԴԱՍԻ ԱՆԴՐԱԴԱՐՁԻ ՁԵՎԱԹՈՒՂԹ

Ի՞նչը լավ ստացվեց:	Ընդհանրապես դասը հազեցած էր և բոլորը աշխատում էին:
Ի՞նչն անակնկալի բերեց ինձ:	Անդրադարձի ժամանակ հարցերին պատասխանում էր արտաքուստ անուշադիր թվացող մի աշակերտ: Պարզվում է՝ նա լուր հետևել էր ու ամեն ինչ հասկացել:
Ի՞նչը պլանավորածի պես չստացվեց:	Երբ նոր դասի վրա աշակերտները աշխատում էին, կարծես թե մի փոքր դանդաղ էր ստացվում:
Ի՞նչը կփոխեի:	Ոչինչ: Պարզապես միշտ պետք է նորանոր բաներ մտածել, որովհետև միօրինակությունը միշտ ձանձրալի է:
Ի՞նչ ստացան աշակերտները այս դասից:	Աշակերտները ստացան այն, ինչ պետք է ստանային: Նրանք նոր բառեր սովորեցին, քերականական նոր գիտելիքներ ստացան, սովորեցին, որ մարդ պետք է ունենա ուժեղ բնավորություն, չնահանջի դժվարությունների առջև:
Հասա՞ր որոշոք վերջնարդյունքներին: Ինչպե՞ս դա իմացա	Վերջնարդյունքներին հասա: Վերջում տվեցի հարցեր և պատասխաններից հասկացա, որ ամեն

	ինչ հասկացել են:
Ի՞նչն էր այսօր իմ ուշադրության կենտրոնում: Դա աշխատե՞ց:	Իմ ուշադրության կենտրոնում դարձյալ տնային աշխատանքի հարցն էր: Այս անգամ ես դասաժամի սկզբում երկար ժամանակ հատկացրի տնային աշխատանքի ստուգման համար, նկատեցի, որ նրանք հասկացել ու ճիշտ են կատարել, նկատեցի նաև այն, որ նրանք տնային աշխատանքը կատարել են առանց կողմնակի օգնության, դա նշանակում է, որ ես ճիշտ եմ աշխատել:

ՏԱՆԸ՝ ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ՏՆԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՏԵԽՆԻԿԱՆ ԵՎ ՏՆԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ

Ռուսաց լեզվի դասապրոցեսի ընթացքում առաջնային նպատակը այդ լեզուն սովորեցնելն է, բառապաշարը հարստացնելը: Մյուս կողմից, եթե սովորողը տեքստի բառերը չհասկանա, չի կարողանա հաղթահարել նյութի յուրացման հետ կապված որևէ արգելք: Ասվածից հետևում է այն, որ տանը կատարվող աշխատանքը պետք է սկսել կարդալ-թարգմանելով: Եթե դասարանում կատարվել է պատշաճ ու ճիշտ աշխատանք, աշակերտն էլ լսել է ուշադրությամբ, ապա ենթադրելի է, որ նա տանը կկարողանա վերհիշել ու թարգմանել, շատ բառերի թարգմանությունն էլ արդեն ծանոթ տեքստի բովանդակությունից կարող է կոսահել: Սա տնային աշխատանքի համար ներկայացվող նվազագույն պահանջն է: Որոշ տեքստեր հանձնարարվում է պատմել: Պատմելու համար աշակերտը պետք է տիրապետի պատմել սովորելու տեխնիկային: Սովորաբար դասարանում ուսուցիչը նկատում է տվյալ աշակերտի թերությունը, հասկանում է դրա պատճառը և սովորեցնում, թե ինչպես պետք է սովորել պատմել: Տեքստը պետք է կարդալ կամ ամբողջությամբ, կամ առանձին մեծ հատվածներով, բայց ոչ նախադասություններով: Այնուհետև պետք է գիրքը ծածկած փորձել պատմել դասը: Եթե սահուն չի ստացվում, պետք է նորից կարդալ, ընդ որում՝ բարձրաձայն, որպեսզի անծանոթ բառերը ավելի լավ տպավորվեն:

Հաճախ սովորողները չեն կարողանում միմյանցից զանազանել էականն ու ոչ էականը, գլխավորն ու երկրորդականը: Դրա համար կան տարբեր մեթոդներ, որոնք կարող են օգնել, որ ժամանակի ընթացքում սովորողները ավելի կոնկրետ հասկանան, թե ինչ կարող են վերցնել տվյալ նյութից: Դրանցից է «երեք բանալի, մեկ կողպեք» -ը, «կմախք»-ը և այլն:

Շատ կարևոր են անգիր անել հանձնարարվող տնային աշխատանքները: Խոսքը, իհարկե, հիմնականում չափածո ստեղծագործությունների մասին է: Անգիր սերտումը նպաստում է գրվածքի ըմբռնմանը, աշակերտի բառապաշարը հարստացնում է նոր բառերով ու արտահայտություններով, զարգացնում է կյանքի պատկերավոր ընկալման և վերարտադրման կարողությունները: Որպեսզի աշակերտները շատ չդժվարանան անգիր սովորելիս, անհրաժեշտ է դասարանում շատ մանրամասնորեն մշակել դասանյութը, հասկանալի դարձնել այն աշակերտների համար բառապաշարային և գաղափարական տեսանկյունից:

Որպես տնային աշխատանք կարելի է հանձնարարել տարբեր քերականական վարժություններ, որոնք սովորաբար լինում են դասագրքերում, տարբեր գրաֆիկներ, աղյուսակներ, որոնց հանձնարարումը խրախուսելի է հատկապես սովորողների մաթեմատիկական և գիտատեխնիկական կարողունակությունը զարգացնելու նպատակով, պետք է պարբերաբար հանձնարարել նաև համացանցից որոշակի տեղեկություններ գտնել, մշակել ու ներկայացնել դասարանում: Դա հատկապես կարևոր է սովորողների թվային և մեդիա կարողունակությունները զարգացնելու համար:

Գնահատումը: Թեև իմ աշխատանքը տնային աշխատանքի, և ոչ թե դրա գնահատման վերաբերյալ է, բայց ես չեմ առանձնացնում տնային աշխատանքը դրա գնահատումից և գնահատումը համարում եմ տնային աշխատանքի վերջնական փուլ:

Բանն այն է, որ տնային աշխատանքի արդյունավետության հարցում մեծ դեր ունի գնահատումը: Ինչպես եթե ուսուցիչը չի ստուգում տնային աշխատանքները, աշակերտները այլևս չեն գրում դրանք, այդպես էլ եթե ուշադիր չի ստուգում, աշակերտներն էլ առանձնապես մեծ ջանքեր չեն գործադրում տնային աշխատանքների կատարման համար, իսկ արդյունքում տուժում է ուսումնական պրոցեսը: Բացի այդ՝ փորձառու ուսուցիչը տնային աշխատանքի ստուգման միջոցով շատ բան կարող է իմանալ աշակերտների մասին: Այդ մասին մի փոքր կմանրամասնեմ ներքևում:

Գոյություն ունի տնային աշխատանքի գրավոր և բանավոր ստուգում: Գրավոր ստուգումը ենթադրում է, որ ուսուցիչը պետք է հավաքի տետրերը, ստուգի և վերադարձնի հաջորդ դասաժամին: Այս տեսակի թերի կողմերի մասին արդեն խոսվել է: Բանավոր ստուգումը ավելի լայն հնարավորություններ է ընձեռում: Այն հնարավորություն է տալիս հարցնել բոլորին, պարզել, թե ով որքան է աշխատել, ով որտեղ է թերացել, ով է արդեն տիրապետում նյութին այն աստիճանի, որ կարող է հուշել, և ով է տիրապետում այն աստիճանի, որ կարող է ցանկացածի սխալները ճշտել:

Վատ է, եթե ուսուցիչը սահմանափակվի միայն գնահատական տալով: Շատ ավելի կարևոր է, որ տնային աշխատանքների ստուգումը արթնացնի աշակերտի մտքերը, Տնային առաջադրանքների կատարման ստուգում նշանակում է հաստատել դրա ավարտի փաստը, կատարման ճշտությունը, որակը, բացահայտել կատարման անկախությունը, որոշել նյութական նոր բաներ սովորելու աշակերտի պատրաստակամությունը:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

(ամփոփում)

Ես նոր չեմ, որ պետք է հետազոտական աշխատանք իրականացնեմ՝ կապված աշակերտների հետ: Նրանց հետ կապված ամեն բան ինձ մոտ գտնվում է մշտադիտարկման փուլում, որովհետև դա ինձ միշտ է հետաքրքրել: Այդ իսկ պատճառով ես չեմ առանձնացնում առանձին աշակերտների: Մի կողմ թողնելով առանձին մի քանի փոքրիկ դեպքերի քննարկումը՝ ես պատմում եմ այն, ինչ հասցրել եմ հայտնաբերել բազմամյա աշխատանքի ընթացքում: Դարձյալ անդրադառնալով տնային աշխատանքների ստուգման թեմային՝ փորձեմ պատմել, թե ինչ եմ ես «նկատում», երբ ստուգում եմ տնային աշխատանքները: Ես նկատում եմ, որ, օրինակ, Լուսինեն շատ պատրաստական է, շատ է ցանկանում լավ հանդես գալ, կողքի ընկերուհուց անընդհատ հարցնում է, բայց չի կարողանում հասցնել ու սովորել: Ուրեմն պետք է լինեն ուշադիր, որ հանկարծ մի անգգույշ ակնարկով չնեղացնեմ: Նկատում եմ, որ Մարիբելը գրել է տնային աշխատանքը, կարդում է ոգևորված, ցանկանում է աչքի ընկնել, հասկանալի է, որ չէր կարող ինքնուրույն այդքան անսխալ գրած լինել, պետք է ձևացնեմ, որ հավատացի ու շատ ուրախացա, որ լավ է աշխատել, հաջորդ ժամին արդեն ոգևորված դասի կգա, ավելի ուշադիր կլսի, լավ է առաջընթաց ունենք, նկատում եմ, որ Մարիի շարադրությունը վերցված է համակարգչից, անպայման հարցնում եմ՝ օգտվել է արդյոք ինչ-որ տեղից, պատասխանում է՝ չէ: Տխրում եմ: Ոչինչ, որ համակարգչից է օգտվել, բայց ջանքեր ու ժամանակ է ծախսել, ուրեմն դասերի նկատմամբ անտարբեր չէ: Բայց՝ ստեղծ, սովորաբար ինձ չեն ստում: Ուրեմն՝ վստահության խնդիր կա: Պետք է լուծել:

Երկար կարելի է թվարկել այս շարքը, բայց դա իմ ու իմ աշակերտների խնդիրն է, մյուսների համար՝ գուցեն ձանձրալի:

Աշխատանքը գրելու նպատակով ընթերցեցի ու վերընթերցեցի շատ գրքեր ու հոդվածներ, հատկապես կառանձնացնեմ Աննա Պետրոսյանի «Տնային աշխատանքը՝ որպես կրտսեր դպրոցականի ինքնուրույն ուսումնական գործունեության արդյունավետ հնար» հոդվածը, Զուհարյանի «Աշակերտների ինքնագործունեությունը» ուսումնասիրությունը: Մակայն ինձ առավելապես օգնեց տարիների իմ փորձը: Կարծում եմ, որ «Տնային աշխատանքը՝ որպես ինքնուրույն աշխատանքի կարողությունները զարգացնելու միջոց» թեման սպառիչ կերպով ուսումնասիրված ու լուսաբանված է:

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Սարգիսյան Վ. Ի. Տնային աշխատանքի ստուգում: Մեթոդական տեխնիկա:
- Ի. Գ /«Օսնովա», 2009
2. Աննա Պետրոսյան . Տնային աշխատանքը որպես կրտսեր դպրոցականի ինքնուրույն ուսումնական գործունեության արդյունավետ հնար-Գիտական Արցախ-թիվ 2(3), 2019
3. Ս.Դ.Շևչենկո Ինչպես սովորեցնել բոլորին:-1981
4. Գ.Զուհարյան. Աշակերտների ինքնագործունեությունը - Երևանի համալսարանի հրատարակչություն- 1980թ.